

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

12741000

BRNO 1980

STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM BŘECLAVSKÉHO ZÁMKU

/okr. Břeclav/

Emil K o r d i o v s k ý , Břeclav

V prosinci 1977 byl prováděn stavebně historický průzkum okolo zámku v Břeclavi za účelem zjištění statiky objektu pro projektovou přípravu rekonstrukce zámku. Sondy byly hloubeny zemním strojem. Práce byla sledována, neboť se očekávalo, že sondy naruší středověké vrstvy. Ve třech sondách vně a v jedné ve sklepení byly zakresleny profily /v dalších nebylo patrné žádné zvrstvení/ a ze stěn byly vybrány střepy. Protože žádná ze sond nedosáhla podloží, nebyly zachyceny nejstarší vrstvy. Nejbohatší na keramiku byla sonda pod cknou Domu politické výchovy OV KSČ, pracovně označená jako sonda "C", z níž pochází větší množství keramických zlomků redukčně pálené i glazované keramiky, včetně zlomků kachlů. Keramika nebyla dosud zpracována.

Kachle pocházejí ze dvou různých kusů. Typologicky se jedná o kachle s pravouhelníkovým ústím a nízkou kuželovitou komorou přetvořenou v rám¹. Oba dva kusy jsou tedy rámcovými kachly². Okraje patří mezi tvary mělce prožlabených, mírně podříznutých okruží³. Vyhřívací plocha je u jednoho kusu chráněna okrajovou lištou. Jeho materiál je písčité, promísený drobnými šupinkami slídy, okrově vypálený. Na zlomku je patrný motiv okřídlené orlice /či dvouhlavého orla?/ s hlavou nakloněnou k pravému křídlu. Vlevo od hlavy je snížená koruna s perlou. Druhý typ nemá okrajovou lištu, materiál je jednozrný s jemnými šupinkami slídy, světle okrově vypálený. Je zdoben rostlinným ornamentem. Z. Smetánka datuje spodní hranici výskytu tohoto typu kachlů do 2. poloviny 15. století, respektive do doby ještě mladší⁴. Oba popisované zlomky kachlů byly nalezeny v jednom místě profilu, v jehož výplni byl popel, větší množství keramických zlomků a kostí. Zřejmě tedy jde o místo, kam byly vyhazovány odpadky.

Křídlo zámecké budovy, pod kterým se smetiště nachází, bylo podle stavebně historického průzkumu postaveno kolem r. 1540. Vzhledem k tomu, že ze spodnější vrstvy pochází keramika svým charakterem snad ze 17. století, není vyloučeno, že se jedná o mladší smetiště, kam se kachle dostaly při některé z úprav zámeckého interiéru.

P o z n á m k y :

1 Smetánka Z., K morfologii českých středověkých kachlů, Památky archeologické, LX, 1969, 244, 247.

2 tamtéž, 247.

3 tamtéž, 250, obr. 19:9.

Bauhistorische Erforschung des Schlosses in Břeclav / Bez. Břeclav /. Bei einer bauhistorischen Untersuchung des Schlosses in Břeclav wurden in den maschinell eingetieften Sonden Profile einer Schichtenfolge erfasst, ohne dass die ältesten keramischen Schichten jedoch erfasst werden konnten. In einer von den Sonden wurden aus dem Profil zahlreiche Keramikbruchstücke gewonnen und unter diesen Bruchstücke zweier Kacheln eines rohen Scherbens, eine mit dem Motiv einer geflügelten Adlerin und die zweite mit einem Pflanzendekor. Dieser Kacheltyp wird in den böhmischen Ländern von Z. Smetánka in die 2. Hälfte des 15. Jahrhunderts resp. noch in eine jüngere Zeit datiert.

NÁLEZ STŘEDOVĚKÉ KERAMIKY Z BŘECLAVI

/okr. Břeclav /

E. K o r d i o v s k ý , Břeclav

Při stavebních pracích na novém sídlišti na Kupkově ulici v Břeclavi u splavu zachránili stavební dělníci údajně z hloubky 1 - 1,5 m dva kusy den hrnců, část trojnožky, pokličky a okraje většího džbánů s výlevkou. Materiál je redukčně pálený, na lomu šedé barvy různých odstínů podle stupně vypálení jednotlivých nádob. U trojnožky byl povrch zakuřován a vleštován. Její okraj je vzpřímený, zaoblený a mírně podříznutý. Okraj džbánů je ve tvaru vysokého okruží, dvakrát prožlabený, stěna je vytáčena do tenkého střepu šedočerné barvy. V materiálu je slída. Dva kusy dna mají na vnitřní straně výrazné stopy po vytáčení.

Z málo početného souboru je téměř nemožné datování nálezů. Materiál je svým charakterem velmi blízký materiálu ze stavebně historického průzkumu břeclavského zámku, o kterém se domnívám, že je mladší než ze 16. století. Přesto v této poloze je to dosud první nález staršího keramického materiálu.

Fund von mittelalterlicher Keramik aus Břeclav / Bez. Břeclav /. Beim Aufbau einer neuen Siedlung in der Kupkova Gasse in Břeclav wurden von Bauarbeitern Scherben

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné